

International Science Group

ISG-KONF.COM

VII
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"INNOVATIVE AREAS OF SOLVING PROBLEMS OF
SCIENCE AND PRACTICE"

Oslo, Norway
November 08 - 11, 2022

ISBN 979-8-88831-925-3

DOI 10.46299/ISG.2022.2.7

UDC 01.1

The 7th International scientific and practical conference “Innovative areas of solving problems of science and practice” (November 08 – 11, 2022) Oslo, Norway. International Science Group. 2022. 700 p.

ISBN – 979-8-88831-925-3

DOI – 10.46299/ISG.2022.2.7

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

18.	Ulko Y. MANAGEMENT OF LAND (SOIL) RESOURCES WITH IMPROVED NORMATIVE MONETARY EVALUATION OF AGRICULTURAL LANDS (NME) IN UKRAINE	95
19.	Безкровний О.В., Котько С.В., Шапошник М.В., Біжко Д.Р. СУЧАСНА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ В УМОВАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	102
20.	Галунець Н., Онопрійчук Д. АНАЛІЗ РІВНЯ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІК КРАЇН ЄС	106
21.	Жилінська Л.О. ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ МІСТ	110
22.	Коваль М.Л. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	113
23.	Ксьондз А.Ю. ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ЗАЙНЯТІСТЬ ТА РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	117
24.	Кучерук О.Я., Кучерук Р.І. ПРОБЛЕМА ВИБОРУ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ	119
25.	Кушнірук А.О., Крушинська А.В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	122
26.	Мухортов Є.С. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ У СИСТЕМІ АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ	126
27.	Патійчук В.О., Мандрик І.П., Ціпошук С.А., Ципящук А.Л. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ВЕНЕСУЕЛИ	129
28.	Проскуріна Н.М., Фатеева Ю.С. СУТНІСНО-КЛАСИФІКАЦІЙНЕ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	139

ПРОБЛЕМА ВИБОРУ КРИТЕРІЇВ ОЦІНКИ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ

Кучерук Оксана Ярославівна,

к.п.н., доцент, доцент кафедри
телекомунікацій, медійних та інтелектуальних технологій
Хмельницький національний університет

Кучерук Ростислав Ігорович,

магістр економіки

Глобальна конкуренція, високі очікування споживачів і важкі економічні умови змушують підприємства більш виважено ставитись до вибору постачальників. Нині вибір постачальників є важливою складовою прийняття рішень підприємством, що забезпечує конкурентну перевагу на ринку, зберігаючи при цьому стратегічні та операційні зв'язки. Аналізуючи літературу з цього питання, можна сказати, що оцінка та вибір постачальників є актуальною і часто обговорюваною темою. З часом складність вибору постачальників значно зросла, з'явилися нові методи оцінки та відбору постачальників. Проте, для раціональної оцінки та обґрунтованого вибору постачальника інструменти економіко-математичного моделювання на сьогоднішній день залишаються найнадійнішим інструментом у вирішенні цієї проблеми. А найефективнішими математичними методами є методи багатокритеріального прийняття рішень.

Визначення та аналіз критеріїв для відбору та оцінки постачальників були в центрі уваги багатьох науковців і практиків. Відповідно значна кількість робіт присвячена цій темі, в яких зібрано численні критерії [3; 4]. Зокрема, варто відзначити роботи таких науковців як Dickson, Weber, Ghodsypour and O'Brien, Xia and Wu, Talluri and Narasimhan, Amid, Liao and Rittscher, Talluri, Rezaei and Ortt, Govindan, A. Kawa, G. Ladorucki, T. Nowakowski, W. Biały

По суті, вибір постачальника – це процес прийняття рішень, який вимірює ефективність і результативність роботи постачальника, а потім вибирає правильного постачальника на основі заздалегідь визначених цілей і критеріїв оцінки [1]. Отже, вибір постачальника – це багатокритеріальна проблема прийняття рішень, яка передбачає оцінку потенційних постачальників за кінцевим набором (конфліктних) критеріїв. Відповідно, критерії, які використовуються для оцінки ефективності кожного постачальника, відіграють ключову роль у процесі вибору постачальника [2].

Визначення критеріїв є одним із найскладніших завдань у будь-якому процесі прийняття рішень. Слід зазначити, що цей процес є значущим і при оцінці постачальників, оскільки правильно підібраний набір критеріїв визначає якість і коректність розробленої моделі оцінювання та вибору постачальників.

Формуючи перелік критеріїв необхідно враховувати наступні важливі аспекти: критерії повинні бути значущими показниками для оцінки постачальника; визначення критерія має бути лаконічним і ясным; набір

критеріїв повинен стосуватися всіх критичних аспектів проблеми; набір критеріїв має бути визначено таким чином, щоб одна й та ж характеристика постачальника не вимірювалась кількома різними критеріями з набору.

На практиці будь-який набір критеріїв необхідно розглядати в світлі обмежень реального життя, що робить вибір постачальника складною проблемою прийняття рішення. Критерії відбору постачальників можуть відрізнятися залежно від потреб компанії, уподобань, технологічної стратегії та ризиків.

Вибір постачальника здійснюється на основі конкретних критеріїв, які визначаються зацікавленими сторонами компанії або експертами з керівництва. Традиційні критерії вибору постачальників включали такі фактори, як вартість, якість, рівень обслуговування та час виконання. G. Dickson був піонером, який виділив 23 критерії оцінки постачальників, де найважливішими були якість (quality), доставка (delivery), історія продуктивності (performance history) [5]. Незважаючи на те, що критерії оцінювання можуть змінюватися внаслідок еволюції галузевого середовища, ці 23 критерії охоплюють більшість критеріїв, представлених у відповідній літературі на сьогоднішній день [1].

Деякі дослідники пропонують поділяти всі критерії на три групи: критерії, що мають безпосереднє відношення до товару (ціна, якість, термін експлуатації і т.п.); критерії, що характеризують постачальника (фінансове становище постачальника, час роботи на ринку, репутація і т.п.); критерії обслуговування (терміни і умови доставки, умови оплати, система лояльності і т.д.).

Список відповідних критеріїв оцінки постачальників продовжує розширюватися, і деякі з останніх досліджень оцінювали постачальників на основі ширшого спектру критеріїв, включаючи глобалізацію, розвиток електронної комерції та зміни в технологіях. Крім того, останнім часом деякі автори підкреслюють важливість екологічних і соціальних чинників, пропонуючи класифікувати критерії на такі три групи: економічні, екологічні та соціальні критерії [3].

Отже, існуюча література дуже багата критеріями вибору постачальника, але універсальних чи точних критеріїв вибору постачальника не існує, оскільки, вибір постачальника означає різні речі для різних галузей. Це свідчить про те, що концепція вибору постачальника залежить від контексту, а її оцінка повинна відображати галузеве середовище, яке досліджується [4]. Відповідно і набір критеріїв має коректуватися та визначатися в кожній ситуації окремо.

Рішення щодо вибору постачальника впливають на різні функціональні сфери діяльності підприємства від закупівлі сировини та компонентів до виробництва та доставки кінцевої продукції. Зі змінами в соціальному середовищі проблеми вибору постачальників ускладнюються через збільшення кількості факторів, які необхідно враховувати. Тому, вибір відповідного постачальника є багатокритеріальною проблемою прийняття рішень, яка вимагає балансу між суперечливими кількісними та якісними критеріями. А вибір критеріїв оцінки потенційних постачальників є основним та важливим етапом процесу вибору постачальника.

Список літератури

1. Sun H., Zhang B., Ni W. (2022) A Hybrid Model Based on SEM and Fuzzy TOPSIS for Supplier Selection. *Mathematics*, 10, 3505. <https://doi.org/10.3390/math10193505>
2. Hamidreza Fallah Lajimi, Seyed Amin Seyed Haeri, Zahra Jafari Sorouni, Negin Salimi (2021) Supplier selection based on multi-stakeholder Best-Worst Method / *Journal of Supply Chain Management Science*, Vol. 2, No 1-2, pp. 19-32.
3. Lopes A.P., Rodriguez-Lopez N. (2021) A Decision Support Tool for Supplier Evaluation and Selection. *Sustainability* 13, 12387. <https://doi.org/10.3390/su132212387>
4. Kwo-Liang Chen, Ching-Chiang Yeh, Jo-Chen Huang (2014) Supplier selection using a hybrid model for 3C industry. *Journal of Business Economics and Management*, Volume 15(4): 631–645. <https://doi:10.3846/16111699.2013.807870>
5. Khattak BK, Naseem A, Ullah M, Imran M, El Ferik S (2022) Incorporating management opinion in green supplier selection model using quality function deployment and interactive fuzzy programming. *PLoS ONE* 17(6): e0268552. <https://www.researchgate.net/publication/361357071>